

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 29.

Lýsingaprisur fyri petittreglu: 30 oyr. á forsiðuni,
20 oyr. á 3. og 4. síðu. Við stórrí lýsingum læst
avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 20. juli 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstjóðum
og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Altíð í „positur“

„Forlorin“ stoltleiki,
hoyrið
stórmannsreipið! --:
„Nei, vi har vissnok
ikke noe, som kalles
krise
. Krisevanske-
ligheder har vi ikke.

Da vi for fjorten dager siden
drog hjemmefra, for en stor fangst-
ekspedisjon til Grønland paa fiske

. Et tiltak som vil greie sig
godt med torskefiske. En annen
ekspedisjon drog paa kveitefiske
ogsaa under Grønland. Desuden
er 70 skomønter paa fangst . . .
Ialt er vel 4000 mann drad avsted
paa fiske“. (Jóanes Patursson í
fylgju »Tíðens Tegn«.)

Bøndur hava verið í Noregi.
Teir hava týðiliga ikki smoykt
sær burtur.

Stórt, hovingaligt — »store
Kare! — Ja, soleiðis skal tað
vera, siggja tit. í »positur! Og
landsins stórsti jarðdráttur kann
vera tað. Hann hevur ráð til
ein »gestuss«, sum maðurin segði.
Og vit eru so góðviljaddir at
trúgva ti, at maðurin er komin
so í »rolluna« sum »den store
Kar« — ella — fyrri at halda
okkum til »Tíðens Tegn« kar-
akteristikk — sum »hørende til
de store, politikere, diktere, kongs-
bonde, hoving og sagnskikkelse
. . . representant og et overhode
for tusen sletkede«, at hann
veruliga trýr sær sjálvum og
er hartil gávaður við teimum
fyrri ein sjálvan selugerandi evn-
um at steingja seg inni í síni
dreyrmaverð, gloymandi alt tað
vonda og ónda í hesi verð, har
í millum ta herviliga kreppu,
sum hevur rivið og skraitt og
kollvelt her á landi í ikki minni
muni en í Noregi. Forrætningar,
virki og fyrirtøkur eru — sum
hvorjum manni uttan Jóanesi
stórbónda kunnugt — boltað,
og fleiri standa fyrri at fara niður
fyrri. Vit hugsaðu okkum tó so
miklan »realistiskane« sans hjá
Jóanes bónda, at hann hevði
evni at siggja hetta skráll innan
fyrri, um vit so megu siga, sín
egna stand, sjálvt um tað fór
fram við hansara dreymaeyga,
at tey seinastu árinu eru nokur
av teim svárustu hjá fiskarum
og einum stórum parti av ar-
beidarum síðan hungurstíðina,

tá ið fólkioð segðist at doyggja
við tarablaðnum í muninum.

»Nei, vi har vissnok ikke noe
som kalles krise«, sigir Jóannes
bóndi sum tóðindi úr Føroyum.

Hvat sigir Føroya arbeiðari
og fiskimaður til slíkt tos av
einum foyrskum logtingsmanni
og landstingsmanni, ið skal hava
tað til uppgávu og treyt á sær
at granska og kenna tey veru-
liga fólksins víðurskifti til botus?
Hvat sigir hin at kalla »kronisk«
arbeiðsleysi? Hvat sigir hin fá-
tæki staturin, fjöldin í Føroyum,
sum hevur eina bruttuinntøku,
ið liggur niðan fyri 1000 kr. pr.
familju?

Tó einastaðni er kreppa hjá
Jóanes bónda, og hon týkist at
vera svár og nívandi: hesar
blómandi tóðirnar gera tað ómög-
uligt at fáa húskarlur:

»Det blir vondt om arbeids-
kraft i jordbruket«.

Men tá ið hetta er hin ein-
asti skuggi, verður tað, sum hann
sigir, »vel en raad«.

Stendur tað væl til fíggarliga
hjá Jóanes bónda, er tað ikki
minni væl vorðið politiskt.

Nú beint aftaná at hava verið
vitnið til, at sjálvur hann hin
hægsti profeturin innan fyrri
sjálvstýrið er ríkin út úr sjálvs-
týrisblaðnum, og hansara flokk-
ur — vegna hann og hansara
afturhaldslíð — er sprongdur,
er tað »psykologisk« athugaligt
at taka upp aftur orðaskiftið um
hin politiska stöðin:

Spyrjarin: »Ogsaa politiken
synnes aa ha de beste utsikter.«

Jóanes bóndi: »Jeg antar, det
blir forskyvning av det hele i
retning av selvstyrepolitikken.
Og antagelig kommer det til aa
bli en sammenslutning av dem,
som vil fremme jordbruket. Om
det blir et jordbruksvennlig parti,
tor jeg ikke si, men i den
retning gaar det. Odelbønder
og odelsmenn vil verne og hege-
ne om odelseretten, og det er
visse tendenser, som truer denne
retten. Truer er kanskje sterkt
sagt, men enkelte vil svekke den.
I januar og februar er det valg
til lagtinget, og jeg tror, den po-
litiske utvikling vil gaa i den
rigtige retning.

Altíð sely politikken gaar í
rigtig retning.

Eins og Jóanes týkjað hinir
bondurnir at breggja stórmanns-
liga av paradísinum í Føroyum:
»Og saa veksler jeg noen ord
med en gaardbruker om den
daglige levemaaten, og han me-
ner, man har det godt med
faarekjøtt og poteter som daglig
kost«.

Hvussu nógvir arbeiðarar og
fiskimenn munu hava seyðakjøt
til dagligan kost?»

Katólska kirkjan.

Svar til harra King.

(Endi.)

So er tað Copernicus.

Eisini her má eg trúgva, at
harri King skrivur móti betri
vitandi: tí sum prestur má hann
hava skil á, hvørjar bokur, ið
settar eru á Index — svartilisti
hjá katolikkunum. — Eins og
bíblin hevur Copernicusar slóð-
brótandi verk staðið á hesum
lista sum ein bók, ið er fjöldini
banna at lesa — líka upp móti
okkara tíð. So kann einhver
ætla, hvussu kirkjan hevur
dama hann.

Galileo Galilei fekk ikki nakra
ringa viðferð, sigir harra King,
fyrri sín vitenskap, men tí »han
var en daarlæg Teolog!« Hvat
er ein góður teologur, harra
King? Eg haldi høvuðsteolog-
urin má vera hann, ið er eins
og Anselm av Canterbury sigir:
»Eg trúgvi fyrri at fata!« Altso:
ein góður teologur má allarhelst
ongan heila hava, vera so tómur
í grúkinum sum eitt útblást egg.
(Eg ivist heldur ikki í, at heims-
ins størsti idiotur var heimsins
størsti dogmatikari; tí ein slík
bollasuppa sum dogmatikk flst
ikki í heiminum). So tygum
kunna ikka krevja, at Galilei,
sum nettupp var ein maður
við heila, skuldi vera ein
góður teologur. — Hann segði:
Jordin gekk runt um seg sjálva.
Tað kundu teologarnir sjálvsagt
ikki fata, og tí noyddu teir hann
at taka síni orð aftur, ella kom
hann í klórnar á innkvistiónini;
men fongslinum slapp hann ikki
undan, tað er sannleikin.

Og Giordano Bruno!

Hansara størsti feilir var, at
hann eisini hevði óvónandi heila;
tí hann framsetti kanska hin
størsta tanka, ið nakrantíð er
tonktur, nevniliga at himnarúmd-
in er endaleys! At kunna hugsa
ein tanka sjálvur var jú brots-
verk, tí birdu teologarnir
hann á bálið og ikki nakar stat-
ur; tí statur og kirkja í Rom
var jú eitt, har hevði pávin
valdið.

Tygum ógvast so mikið yvir,
at eg segði, pávin var gjordur
syndafriur í 1870. Tað haldi eg
ikki, er nakað at rópa so um;
tí hava menniskjur mátt til at
gera eitt annað feilfrítt á ein
hátt, hvat kann so vera í vegin
fyrri at gera tað kvítt fyrri allar
feilir? Tað skuldi verið sunnur
logikkur. — Men ein teologur
»niðurverdigar« seg kanska ikki
til at teinkja »logisk«.

At teir frægast mentaðu í ka-
tolskum londum siggja upp á

AKTIESELSKABET FØROYA BANKI

Hovedkontor:
THORSHAVN

Stiftet 1906.

- Afdeling:
FRANGISVAAG

AKTIEKAPITAL OG RESERVER KR. 900.000.

Bankforretninger af enhver Art udføres.

Kontortid 11—3.

Hovedkontoret i Thorshavn tillige aabent 6—7 for Ind- og Udbetalinger.

Á Aarvegnum

Bilig, nyttug og fiks ting, m.
a. bilig spíustell í fújmsu, bond-
máld spíustell í modernaðum
litum. Til ólavsøku venta vit
at fáa úrval í keramik og glas-
vorum og vasar og annað við
»Heilsan frá Tórshavn« o. m. a.
Hartil fáa vit galvaniseraðar vor-
ur: vaskigrýtur, baljur og spennir
í ymsum stoddum. LEIKUTOY.
JØRGEN JACOBSEN, telef. 217.

Rómastampur

fæst í
Thorshavns Mælkforsyning
& Margarinefabrik.

Ein rosk og álitandi

genta

kann fáa pláss við tað sama.

Prentsm. vísir á.

C. SCHLEISNER
KGL. HOF FÆRVERI
KØBENHAVN

ÆLDST OG FORNEMST

Farvning og kemisk Rensning.

Indlevering til P. ALBERG.
TELEFON 101.

»relikvi« á tann hátt, harra
King greiður frá, er væl trúligt.
Men tey »óupplýsta« trúgvandu
hava jú til allar tíðir trúð upp
á teirra megi til at gera tekin
og gera tað enn tann dag í dag
og hava sýnt teimum guddommli-
gan heiður og verða enn tá styrkt
í hesi trúgv av prestunum. Tað
hava so mangir prógva, ið hava
verið í katolskum londum.

Tað, harra King skrivur um
Jesusar kross, er jú aldeilis ótrú-
ligt. Magistari Poul Lessøe Møl-
ler og Østrup professari, sum
aldeilis ikki hava nakað horn í
síðuni á katolska kirkjuni, og
sum eg taki til, tí teir eru mest
mátahildnir í sínum meti av
teimum soguskrivarum, eg kenni,
siga, at tað eru so nógvir splint-
ur, at tað eru til fleiri stórar
krossar! Og hvat er ikki forfarið
í 2000 ár. At katolikkarnir sjálvir
eru greiðir yvir hesa óføru rúgvu

av krossarelikvium, sýnir teirra
»forklárings«, at krossurin hevði
tey evni ikki at minna, hvussu
nógv ið var av honum tíkið.
Men hetta er harri King snúð-
ugur til at hera fram millum
protestantar.

Um páva Leo X sigir Østrup,
at hann var nærmast fríteikjari.
Hoyr, harri King, hvat markisan
av Montua, Isabella av Este,
skrivur heim til skattmeistara
sín: »Av teirri orsök, at vit eru
so upptikin av teimum dagligu
samverum við hesar víðingra-
verda kardinalar, at vit ikki
hava tíð at koma til messu, er
tað mín vilji, at tú fer til hina
góðu gudv móður í St. Paula og
gevir henni tríggar dukatir og
biður hana lesa messu fyrri ok-
kum, so leingi vit eru burtur«.
Kardinalarnir sveimaðu sum
flugur um sukurmolur um fúr-
stinnuna og hennara vökr fylgis-
moyggjar, og tósið gekk runt í
Rom um tað meir en heita
»forholde«, ið var í millum teir
og lær.

Hetta var við Leo X hoff. —
Slíkt sýnir ikki nakra heita trúgv
hjá pávanum; tí sum harri er,
verða sveinarnir!

Pávaborgin var jú heimstað
fyrri øllum ódygdum, sum upp
kunnu roknað tá á dogum. —
Tað vita tygum væl eisini, harra
King.

So var tað Ignatius Loyala,
ið harri King sigir meg hava
sagt ósannheit upp á bakkið á.
Men tað, eg havi sagt, er satt.
Ignatius Loyala sigir, at fyrsta
plíkt hjá einum jesuitti er at
gera alt, honum verður páboðið,
sjálvt um tað er at myrða ein